

Vergaderjaar 2016–2017

31 793

Internationale klimaatafspraken

D

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 26 oktober 2016

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken¹ hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 25 augustus 2016² waarin ingegaan wordt op vragen van een aantal fracties inzake de appreciatie van het klimaatakkoord van Parijs en de benodigde vervolgstappen. Naar aanleiding hiervan is op 30 september 2016 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris.

De Staatssecretaris heeft op 25 oktober 2016 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,
De Boer

¹ Samenstelling:

Ten Hoeve (OSF), Huijbregts-Schiedon (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Schaap (VVD), Flierman (CDA), Ester (CU), Postema (PvdA), Van Strien (PVV), Vos (GL), Kok (PVV) (*vice-voorzitter*), Gerkens (SP) (*voorzitter*), Atsma (CDA), Dercksen (PVV), Van Kesteren (CDA), Krikke (VVD), Meijer (SP), Pijlman (D66), Prast (D66), Van Rij (CDA), Van Rooijen (50PLUS), Schalk (SGP), Schnabel (D66), Verheijen (PvdA), Vreeman (PvdA), Klip-Martin (VVD), Overbeek (SP)

² Verslag schriftelijk overleg (*Kamerstukken I*, 31 793, C).

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu

Den Haag, 30 september 2016

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken (EZ) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 25 augustus 2016³ waarin ingegaan wordt op vragen van een aantal fracties inzake de appreciatie van het klimaatakkoord van Parijs en de benodigde vervolgstappen.

De leden van de D66-fractie danken u voor uw uitgebreide antwoord op de eerder gestelde vragen. Zij hebben nog een laatste vraag, en die betreft de passage waarin u stelt dat keuzearchitectuur mogelijkheden biedt voor beleid⁴. Deze leden hebben behoefte aan verduidelijking van de opmerking over ethiek: «Hierbij spelen verschillende aspecten een rol, zoals ethiek...». Als het effect van keuzearchitectuur op gedrag bekend is, is het onmogelijk om gedrag niet te beïnvloeden. Dit wordt vaak toegevoegd met het voorbeeld van de baas van de schoolkantine die weet dat de volgorde waarin hij producten uitstalt van invloed is op wat scholieren kiezen. Hij kan deze kennis gebruiken om scholieren een zo ongezond mogelijke keus te laten maken, of een zo gezond mogelijke, of één waarmee hij het meeste winst maakt, enzovoort. Hij moet een volgorde, dat wil zeggen een keuzearchitectuur, kiezen zo stellen deze leden.

Bedoelt u met uw opmerking over het ethische aspect van keuzearchitectuur te zeggen dat als bekend zou zijn dat de keuzearchitectuur van invloed is op duurzaamheid, het onethisch is om hiermee geen rekening te houden? Of bedoelt u dat er aan de inzet van keuzearchitectuur ten behoeve van duurzaamheid nadelen kleven? Zo ja, welke nadelen zijn dat, en hoe verhouden die zich tot de nadelen van keuzearchitectuur die niet op duurzaamheid is ingericht?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 27 oktober 2016.

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
A.M.V. Gerkens

---

³ Verslag schriftelijk overleg (*Kamerstukken I*, 31 793, C).

⁴ *Kamerstukken I*, 31 793, C, pagina 11.

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 oktober 2016

In een brief van 30 september 2016 van de voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken zijn mij de volgende vragen gesteld.

«Bedoelt u met uw opmerking over het ethische aspect van keuzearchitectuur te zeggen dat als bekend zou zijn dat de keuzearchitectuur van invloed is op duurzaamheid, het onethisch is om hiermee geen rekening te houden? Of bedoelt u dat er aan de inzet van keuzearchitectuur ten behoeve van duurzaamheid nadelen kleven? Zo ja, welke nadelen zijn dat, en hoe verhouden die zich tot de nadelen van keuzearchitectuur die niet op duurzaamheid is ingericht?»

Allereerst wil ik u graag wijzen op de brief van de Minister van Economische Zaken van 4 december 2014⁵. In die brief reageert het kabinet op adviesrapporten van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid over de benutting van gedragswetenschappelijke kennis in beleid.

Bijna al het overheidsbeleid heeft een doelstelling om gedrag te beïnvloeden of heeft gevolgen voor het gedrag van mensen en organisaties. Het is daarom uiterst belangrijk om hier zorgvuldig mee om te gaan. Daarom wordt veel aandacht besteed aan de verankering van gedragswetenschappelijke kennis in beleid en wordt hier interdepartementaal op samengewerkt. Het uitvoeren van pilots speelt hierin een belangrijke rol.

Wet betreft ethiek gaat het er vooral om dat de overheid transparant is in haar overwegingen bij het beïnvloeden van gedrag. En uiteindelijk is het aan de volksvertegenwoordiging om te wegen of het publieke belang hiermee op de juiste manier wordt gediend.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
S.A.M. Dijkema

---

⁵ kst. 34 000-XIII, nr. 140